

ನಯೀ ತಾಲೀಮ್ ಇಂದು: ಕೆಲವು ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಧ್ಯತೆಗಳು

ಸುಜಿತ್ ಸಿನ್ಹ



ಶಾಲೆ ಮತ್ತು ಸಮಾಜ

ಗಾಂಧೀಜಿಯ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಚಿಂತನೆಗಳು ಯಾರಿಗಾದರೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರ್ಥ ಆಗಬೇಕಿದ್ದರೆ ಅವರು ಡ್ಯೂಯಿ ಅವರ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು: “ಯಾವ ರೀತಿಯ ಸಮಾಜ ಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಿದ್ದರೆ, ಯಾವ ರೀತಿಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ”.

ಗಾಂಧೀಜಿಯ ಆದರ್ಶ ಸಮಾಜದ ಕಾಣ್ಕೆ ಏನು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಬಹುದು: ಈ ಸಮಾಜದ ಬಹುತೇಕ ಮಂದಿ ಸಣ್ಣ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಾರೆ, ಕುಟುಂಬದ ಮಾಲೀಕತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಅಥವಾ ಸಹಕಾರ ಸಮುದಾಯದ ಮಾಲೀಕತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಮತ್ತು ಅವು ಆಡಳಿತ ನಿರ್ವಹಣೆ ನಡೆಸುವ ಬೇಸಾಯ ಅಥವಾ ಗುಡಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ದುಡಿಯುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಕೆಲಸಗಳಿಗೂ ಅಲ್ಲಿ ಸಮಾನ ಸ್ಥಾನಮಾನವಿರುತ್ತದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆ ಅಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ. ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ದೂರದ ತನಕ ಸಾಗಾಣ ಮಾಡುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಅಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಲ್ಪ. ಅಂತಹ ಗ್ರಾಮಗಳು ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. ಸಹಭಾಗಿತ್ವದ, ಮುಖಾಮುಖಿಯ, ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೂಲಕ ಬಹುತೇಕ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ತಾವೇ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಸಮರ್ಥವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಅಲ್ಲಿ ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಪರತೆ ಇರುತ್ತದೆ, ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ-ತಾರತಮ್ಯಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಇರುತ್ತವೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಪರಿಸರಪ್ರಜ್ಞೆ ಇರುವವರೂ, 4ಆರ್ (ರೆಡ್ಯೂಸ್-ಕಡಿಮೆ ಮಾಡು, ರಿಯೂಸ್-ಮತ್ತೆಬಳಸು, ರಿಸೈಕಲ್-ನವೀಕರಿಸು, ರಿಜನರೇಟ್-ಪುನರುತ್ಪಾದಿಸು) ಅನ್ನು ಪಾಲಿಸುವವರೂ, ‘ಮನುಷ್ಯನ ಅಗತ್ಯಗಳಿಗೆ ಎಷ್ಟುಬೇಕೋ ಅಷ್ಟು ಸಾಮಗ್ರಿ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಖಂಡಿತಾ ಲಭ್ಯವಿದೆ ಆದರೆ ದುರಾಸೆ ತಣಿಸುವಷ್ಟು ಇಲ್ಲ’ ಎಂಬ ಗಾಂಧಿ ತತ್ವವನ್ನು ನಂಬಿ ನಡೆಯುವವರೂ ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ. ನ್ಯಾಯಪರತೆ ಇದ್ದಾಗ ಮತ್ತು ಸಂಪತ್ತು ಗಳಿಕೆಗೆ ಇಂತಹ ಮಿತಿಗಳಿದ್ದಾಗ ಅಸೂಯೆ ಮತ್ತು ಸಂಘರ್ಷಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತವೆ, ಗಾಂಧೀಜಿಯ ಎರಡು ಪರಮೋಚ್ಚ ಆದರ್ಶಗಳಾದ ಶಾಂತಿ ಮತ್ತು ಸತ್ಯದ ಕಡೆಗೆ ನಡೆಯುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಕೈ ದುಡಿಮೆಯ ಉತ್ಪಾದಕ ಕೆಲಸವನ್ನು ಶಿಕ್ಷಣ ವಿಧಾನದ ಕೇಂದ್ರ ಸಾಧನವಾಗಿ ಹೊಂದಿರುವ ನಯೀ ತಾಲೀಮ್ ಅಥವಾ ಹೊಸ ಶಿಕ್ಷಣವು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಕಾಣ್ಕೆಯನ್ನು ನನಸಾಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಗಾಂಧೀಜಿಯು ಹೊಂದಿದ್ದ ಪ್ರಬಲ ಅಸ್ತ್ರ. ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಕಾಣ್ಕೆಯ ಪ್ರಕಾರ-ಸರ್ವಸಮಾನತೆ, ನ್ಯಾಯಪರತೆ, ಸುಸ್ಥಿರತೆ ಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು ಪರ್ಯಕ್ರಮದ ಮುಖ್ಯ ಕಾಳಜಿಗಳೆಲ್ಲ ಒಂದಾಗಿರಬೇಕು.

1940-1970ರ ಮಧ್ಯೆ ಇದ್ದ ಯಾವನೇ ಪ್ರಗತಿಪರ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಇಂತಹ “ಹಿಂದುಳಿದಂತೆ” ಕಾಣುವ ಆದರ್ಶಗಳೆಲ್ಲ ನಂಬಿಕೆ ಇರಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವೆ? ಬಹುತೇಕ ಮಂದಿ ಇದಕ್ಕೆ ತಡ್ಡಿರುತ್ತಿದ್ದವಾಗಿ ಆಲೋಚಿಸುವವರಾಗಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಭಾರತ ಹಾಗೂ ಇಡೀ ಜಗತ್ತೇ ಅತ್ಯುತ್ತಮದಿಂದ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಪದ್ಧತಿಯ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಅದಾಗಲೇ ಏರಿದ್ದವು. ಹೆಚ್ಚಿನ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಗತಿಪರ ಚಿಂತನೆಗಳೂ ಈ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ವೇಗದಲ್ಲಿ ಓಡಿಸುವುದು ಹೇಗೆ ಎನ್ನುವುದೇ ಆಗಿದ್ದವು. ಇಲ್ಲಿನ ಪ್ರಧಾನ ವಿಚಾರಮಂಥನವೆಲ್ಲ ಇದನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಮಾನವೀಯ ಮುಖವುಳ್ಳ ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿತ್ವ ಬೇಕೆ? ಅಥವಾ ಸಮಾಜವಾದ-ಸಮತಾವಾದಗಳ ಯಾವುದೋ ಆವೃತ್ತಿ ಬೇಕೆ ಅಥವಾ ಇವೆರಡರ ಮಾಂತ್ರಿಕ ಮಿಶ್ರಣ ಬೇಕೆ ಎನ್ನುವುದೇ ಆಗಿತ್ತು.

ಕೈಗಾರಿಕಾ ಪದ್ಧತಿಯ ಮೂಲಧೋರಣೆಗಳನ್ನು ಸರಳವಾಗಿ ಹೀಗೆ ನಿರೂಪಿಸಬಹುದು: ಇಲ್ಲಿ ಬಹುತೇಕ ಜನರು ನಗರ ಮತ್ತು ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಾರೆ. ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಕಂಪನಿಗಳು ಅಥವಾ ಸರಕಾರಿ ಮಾಲೀಕತ್ವದ ದೊಡ್ಡ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕಚೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಕೆಲಸದ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಮತ್ತು ಹುದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಗಾಧವಾದ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದೂ ಪ್ರತಿಯೊಂದರ ಜತೆಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ: ಬೃಹತ್ ಸಾರಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಬಳಸಿಕೊಂಡು ವಸ್ತು ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಅತಿ ದೂರದ ತನಕ ವಿತರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಬಹುತೇಕ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರ-ರಾಜ್ಯಗಳು (nation-states) ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಮೂಲಕ ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

ನಿರಂತರ ಮೇಲ್ಮುಖ ಆರ್ಥಿಕ ಚಲನೆ, ಸದಾ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ ಹೋಗುವ ಐಹಿಕ ಸಂಪತ್ತು, ದುರಾಸೆ ಮತ್ತು ಅಸೂಯೆಗಳೇ ಇಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಪ್ರೇರಣೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಶಕ್ತಿ. ಹಾಗಾಗಿ ನಿಸರ್ಗದ ಮೇಲೆ ಆಧಿಪತ್ಯ ಸಾಧಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಅದರಿಂದ ಎಷ್ಟು ಸಾಧ್ಯವೋ ಅಷ್ಟು ಮತ್ತು ಎಷ್ಟು ಬೇಗ ಸಾಧ್ಯವೋ ಅಷ್ಟು ಬೇಗ ಸತ್ತ ಹೀರಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ಅಲ್ಲಿನ ಮಾನವ ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ-ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯ ಅಂತಹ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಮಾಣೀಕೃತ ಶಾಲಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೂಲಕ (standardized schooling system) ಸಾಧಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಶಾಲಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ 'ಸುವಿದಿತ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ'ವೆಂದರೆ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಪದ್ಧತಿಯ ಮುಮ್ಮುಖ ಚಲನೆಗೆ ವೇಗವರ್ಧಕವಾಗುವಂತೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಲ್ಲೂ ಮೇಲೆ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಏರಬೇಕೆಂಬ ಮತ್ತು ಅಪರಿಮಿತ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಗಳಿಸಬೇಕೆಂಬ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಯನ್ನು ತುಂಬುವುದು. ಇಂಥ ಶಾಲಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಬಹುತೇಕ ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ಹಬ್ಬಿಕೊಂಡಿದೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಒಂದರ್ಥದಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ಸನ್ನೂ ಕಂಡಿದೆ.

ತಮ್ಮ ಶಾಲಾಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ತೀರ ಕಡಿಮೆ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿದವರೂ ಅಥವಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಅಪೂರ್ಣ ಆಗಿರುವವರೂ ಇಲ್ಲವೇ ಇಂಥ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣ ದೊರಕದೇ ಇದ್ದವರೂ ಸಹ ಮೇಲೆ ಹೇಳಲಾದ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮುಖ್ಯ ಗುರಿಯನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ.

ಗುಜರಾತ್ ವಿದ್ಯಾಪೀಠದಲ್ಲಿ, 2011 ರಲ್ಲಿ ಅನಿಲ್ ಸದ್‌ಗೋಪಾಲರ ನಯೀ ತಾಲೀಮ್ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳ ಸಂಕಲನಕ್ಕೆ ಬರೆದ ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ನಾರಾಯಣ ದೇಸಾಯಿ ಅವರು ಈ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಎಷ್ಟು ಅದ್ಭುತವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಓದುಗರು ನೋಡಬೇಕು. (www.youtube.com/watch?v=2_rgDaARGgk). (www.youtube.com/watch?v=2_rgDaARGgk) Sujit Sinha Nai Talim Today: Some Issues and Possibilities Section A0.

ನಾವು ಏರಿತ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಪದ್ಧತಿ ಎಂಬ ಕುದುರೆ ನಮ್ಮ ನಿಯಂತ್ರಣವನ್ನೂ ಮೀರಿ ಓಡುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು ಮಾನವನ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೇ ಅಪಾಯಕಾರಿಯಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುತ್ತಿದೆ ಎಂದು 1980ರ ನಂತರ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಮಂದಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಅದನ್ನು ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತಿರುಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ, ನಿಧಾನಗೊಳಿಸಲೂ ಆಗುತ್ತಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಹತ್ತಿದ ಕುದುರೆಯಿಂದ ಇಳಿಯಲೂ ನಮ್ಮಿಂದ ಆಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ನಾವೀಗ ಅತ್ಯಂತ ತ್ವರಿತಗತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಪಾತದ ಅಂಚಿಗೆ ಸಮೀಪಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. 1980ರ ನಂತರ ಜಗತ್ತಿನ ಬಹುತೇಕ ಎಲ್ಲ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳೂ ಒಟ್ಟು ಸೇರಿ ಮುಂದೇನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದೂ, ಯಾರಿಗೆ ಇದರ 'ಹೊಣೆ' ಹೊರಿಸಬೇಕೆಂದೂ, ಯಾರು ಇದರ ವೆಚ್ಚ ಭರಿಸಬೇಕೆಂದೂ ತಲೆಕೆಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ. ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿದು

ಓಡುತ್ತಿರುವ ಕುದುರೆಯ ವೇಗವನ್ನು ಹತೋಟಿಗೆ ತರಲು ಕೆಲವೊಂದು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಂದಿ ಆ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಏನೇನೂ ಸಾಲದು ಮತ್ತು ಬಹುಶಃ ತುಂಬಾ ತಡವಾಗಿಬಿಟ್ಟದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತ ಮಂದಿ ಈಗಲೂ ಹೇಗೋ ಏನೋ ಆಗಿ ಈ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು ತಮ್ಮನ್ನು ಬಾಧಿಸದೇ ತಾವು ಪಾರಾಗುತ್ತೇವೆ ಅಥವಾ ಈ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ ಅಥವಾ ಇದು ಉಳಿದವರು ತಿಳಿಸುವಷ್ಟು ತೀವ್ರ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಲ್ಲ ಅಥವಾ ಯಾವುದೋ ಮಾಯಕದಿಂದ ಇದು ಕಣ್ಮರೆಯಾಗಲಿದೆ ಎಂಬ ಆಶಾಭಾವನೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾರೆ. ಬಹುಶಃ ಜಗತ್ತು ಬಡಿದದ್ದು ಕಾರ್ಯಪ್ರವೃತ್ತವಾಗಲು ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಪೀಬೆರ್ಮೇರಿಟ್ಸ್‌ಬರ್ಗ್‌ನ ರೈಲ್ವೇ ನಿಲ್ದಾಣದಲ್ಲಿ 1893ರ ಜೂನ್ 7ರಂದು ರೈಲಿನಿಂದ ಹೊರದಬ್ಬಲ್ಪಟ್ಟಾಗ ಅನುಭವಿಸಿದಂಥ ತೀವ್ರ ಆಘಾತದ ಅನುಭವವಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಭಾರತವು ಔದ್ಯಮೀಕರಣಗೊಂಡ 'ಯಶಸ್ವೀ' ಜಗತ್ತಿನ ಸಮಸಮಕ್ಕೆ ತಾನೂ ಓಡಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದಂದಿನಿಂದ ಮತ್ತು ಮೂಲ ಭೂತ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಕಾಣಿಗೆ ತದ್ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಲಾರಂಭಿಸಿದಂದಿನಿಂದ ನಯೀ ತಾಲೀಮ್ ಗೆ ಇತಿಶ್ರೀ ಹಾಡಿದಂತೆ. ನಯೀ ತಾಲೀಮ್ ಬಗ್ಗೆ ಅನೇಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗಳಿವೆ. ನಯೀ ತಾಲೀಮ್ ಪಠ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಸಮರ್ಪಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಿಲ್ಲ. ಸೀಮಿತ 'ಚಟುವಟಿಕೆ'ಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಪಠ್ಯ ವಿಷಯಗಳ ಜತೆಗೆ ಕಾರ್ಯ-ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಕಲ್ಪಿಸುವುದು ಬಲು ಕಷ್ಟ; ಶಾಲಾ ದಿನಚರಿ ಹೇಗೆ ತೀರ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಿನದಾಗಿದೆ. "ಉಪಾಧ್ಯಾಯರಿಗೆ" ತರಬೇತಿ ನೀಡುವುದು ಬಲು ಕಷ್ಟ (ನಿಜಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ಪಡೆದವರು ಕೆಲವೇ ಕೆಲವು ಮಂದಿ), ಸರ್ಕಾರದ ನೆರವಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಏನೇನೂ ಸಹಾಯಕವಲ್ಲ ಇತ್ಯಾದಿ. ಈ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ್ದೆಲ್ಲ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯ ವಿಚಾರಗಳೇ. ಆದರೆ ನನ್ನ ವಾದ ಏನೆಂದರೆ, ಈ ಎಲ್ಲ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿಯೇ ನಿರ್ವಹಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದರೂ (ಗುಜರಾತ್ ಮತ್ತು ಭಾರತದ ಇತರ ಕೆಲವು ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿಯೇ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ), ಒಮ್ಮೆ ನಾವು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಪದ್ಧತಿಯ ಗೀಳಿಗೆ ಬಿದ್ದರೆ ನಯೀ ತಾಲೀಮ್ ಕುಸಿದು ಬಿದ್ದಂತೆಯೇ ಸರಿ. ಹೆಚ್ಚು ಅಂದರೆ ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಅಂತ್ಯಗೊಂಡದ್ದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಅಂದರೆ ಇನ್ನೊಂದು ದಶಕ ಮುಂದುವರೆಯಬಹುದಿತ್ತು ಅಷ್ಟೆ.

ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ಮತ್ತು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಜನರಿಗೆ 20ನೇ ಶತಮಾನದ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಪದ್ಧತಿ ಎನ್ನುವುದು ತನ್ನ ಅವಧಿ ಪೂರೈಸಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ಮನದಟ್ಟಾಗಿದೆ. ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಜನ ರಾಜಕೀಯ, ಆರ್ಥಿಕ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರ್ಯಾಯಗಳ ಕಡೆಗೆ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾಗಿ ನೋಡಲು ಶುರುಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಯೀ ತಾಲೀಮ್ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಗಾಂಧೀಜಿಯ ಅನೇಕ ಚಿಂತನೆಗಳು

ಹೊಸ ಉಸಿರು ಪಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಹೇಗೆ ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಬಂದ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಧೀಮಂತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮರುವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾಡಿರುವರೋ ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ತಮಾನದ ಮತ್ತು ಭವಿಷ್ಯದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಇವುಗಳನ್ನು ಖಂಡಿತಾ ಪುನರ್‌ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಈ ನವೀಕೃತ ನಯೀ ತಾಲೀಮ್ ಎದುರಿಸಬೇಕಾದ ಕೆಲವು ಸಮಸ್ಯೆಗಳು, ಕೆಲವು ಸಂಭಾವ್ಯ ಅಂಶಗಳು ಮತ್ತು ಸವಾಲುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮುಂದಿನ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಗ್ರಾಮ-ನಗರ

ಇತ್ತೀಚೆಗಿನ ಅನೇಕ ಬರಹಗಳು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನಗರೀಕರಣದ ವೇಗ ಹಿಂದಿನಂತೆ ಮುಂದುವರಿಯಲಿದೆ ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ವೇಗವರ್ಧಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿದೆ ಎನ್ನುವುದರ ಬಗ್ಗೆಯೇ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿವೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಯುವಜನರು ಮತ್ತು ಅವರ ಹೆತ್ತವರು ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಲು ಹೇಗೆ ನಿರಾಸಕ್ತರಾಗಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ವಿವಿಧ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ತೋರಿಸುತ್ತಿವೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಲೋಕದಾದ್ಯಂತ ಔದ್ಯಮೀಕರಣದ ನಂತರ ಪ್ರಥಮ ಜಗತ್ತಿನ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದಂತೆ ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ (30-40 ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ) ಭಾರತದಲ್ಲೂ ಗ್ರಾಮಗಳು ಕೇವಲ ಅಡಿಪುಟ್ಟಣಿಗಳಾಗಿ ಹೋಗಲವೆ.

ಆದರೆ ಇಂತಹ ದೃಶ್ಯವು ಬಹುಶಃ ಹಿಂದಾದುದರ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸರಳ ರೇಖೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಮುಂದಾಗುವುದರ ಸರಳ ಊಹೆ ಎನ್ನಬಹುದು. ಬದಲಾಗಿ, 20ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಪದ್ಧತಿಗೆ ಪರ್ಯಾಯಗಳ ಶೋಧವು ವೇಗ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲಿದೆ ಎಂದು ನಾವು ಯೋಚಿಸಿದರೆ, ಆಗ ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ವಾಸ ಮತ್ತು ದುಡಿಮೆ ಯೋಗ್ಯ ಮಾಡುವುದು ಬರುಬರುತ್ತಾ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಯವಾಗುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಗಾಂಧಿಯವರು ನಗರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಷ್ಟೇನೂ ಒಳ್ಳೆಯ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಟಾಗೋರ್ ಅವರು ನಗರ-ಗ್ರಾಮಗಳ ಸೌಹಾರ್ದಪೂರ್ಣ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ಆಡಿರುವ ಮಾತುಗಳು ಬೋಧಪ್ರದವಾಗಿವೆ. ಕೈಗಾರಿಕಾಪದ್ಧತಿಯ ಅಪರಿಮಿತ ವಸ್ತು ಸಂಪತ್ತಿನ ಸಂಗ್ರಹಾಕಾಂಕ್ಷೆಯಿಂದ ಈ ಸಂಬಂಧ ಹದಗೆಟ್ಟುತ್ತು ಎನ್ನುವುದು ಟಾಗೋರ್ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ತಮ್ಮ ಕಾವ್ಯಮಯ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಅವರು ನಗರ-ಗ್ರಾಮಗಳ ಸೌಹಾರ್ದಪೂರ್ಣ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ ನೋಡಿ:

“ಈ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ತೋರೆಗಳು, ಕೆರೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಗರಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳ ಅಸ್ತಿತ್ವ ನೀರನ್ನು ತಮ್ಮ ಪಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವೇ ಹಿಡಿದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವುಗಳಿಂದ ಆವಿರೂಪದಲ್ಲಿ ನೀರು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ

ಮೋಡವಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ನೀರು ವಿಶಾಲ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ವಿತರಣೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಸಂಪತ್ತು ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಐಶ್ವರ್ಯದಂತೆ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ರೂಪದಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಹೋಣೆಗಾರಿಕೆ ನಗರಗಳಿಗೆ ಇದೆ. ಆದರೆ ಇದು ಕೂಡ ತಮ್ಮ ಬಳಕೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲ; ಅವು ನೀರಾವರಿಯ ಕೇಂದ್ರಗಳಾಗಬೇಕು; ಅವು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದು ವಿತರಿಸುವುದಕ್ಕೇ ಆಗಿರಬೇಕು. ಅವು ತಾವಷ್ಟೇ ಬೆಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ನೋಡಬಾರದು. ಇಡೀ ದೇಶವನ್ನು ಸಮೃದ್ಧಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಅವು ದೀಪಸ್ತಂಭಗಳಂತಿರಬೇಕು. ಅವು ಪ್ರಸರಿಸುವ ಬೆಳಕು ಅವುಗಳ ಮಿತಿಗಳನ್ನೂ ದಾಟಿ ಹೋಗಲೇಬೇಕು.”

ನಗರ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮಗಳ ಈ ಬಗೆಯ ಪರಸ್ಪರ ಲಾಭದಾಯಕ ಸಂಬಂಧವು ಸಹಕಾರ ತತ್ವ ಮತ್ತು ಸ್ವಾರ್ಥತ್ಯಾಗಗಳು, ಸಮಾಜದ ಜೀವಂತ ಆದರ್ಶವಾಗಿ ಇರುವಷ್ಟು ಕಾಲ ಮಾತ್ರ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಆದರ್ಶಕ್ಕೂ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಯಾವುದೋ ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪಿ ಪ್ರಲೋಭನೆ ಬಲವಾದಾಗ, ಯಾವುದೋ ಸ್ವಾರ್ಥಪ್ರೇರಿತ ತೀವ್ರಾಸಕ್ತಿ ಮೇಲುಗೈ ಆದಾಗ ನಗರ-ಗ್ರಾಮಗಳ ನಡುವೆ ಕಂದರಗಳು ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಅಂತರ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ. (“ಸಿಟಿ ಅಂಡ್ ವಿಲೇಜ್ (ನಗರ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ)”, ದಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ರೈಟಿಂಗ್ ಆಫ್ ಟಾಗೋರ್, ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ).

ನಯೀ ತಾಲೀಮ್ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ನಡೆದಾಗಲೆಲ್ಲ, ಇದೇನಿದ್ದರೂ ಗ್ರಾಮ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯಿಸುವಂತಹದ್ದು ನಗರಕ್ಕೆ ಇದರ ಅನ್ವಯ ಸಾಧ್ಯತೆ ಅತ್ಯಲ್ಪ ಎಂದೇ ಭಾವಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇದು ನಗರಗಳು ವಾಸ್ತವ ಜಗತ್ತಿನ ಅರ್ಥಭಾಗ ಆಗಿದ್ದು, ಇನ್ನೊಂದಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ವಿಸ್ತಾರವಾಗುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತವೆ ಎನ್ನುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ನಗರಗಳು ಸುಸ್ಥಿರತೆಯ ಕಡೆಗೆ ಸಾಗಲು ನವೀನ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿವೆ. ಅವು ತಮ್ಮಿಂದ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗುವ ಇಂಗಾಲಾಸಿಲಗಳ ಪರಿಮಾಣವನ್ನು (ಇಂಗಾಲದ ಹೆಚ್ಚು ಗುರುತುಗಳನ್ನು) ತಗ್ಗಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಪರ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ಟಾಗೋರರ ಕನಸಿನಂತೆ ಬ್ರಿಯಿಲ್‌ನ ಕ್ಯುರಿಟಬಾ ನಗರದಂತಹ ಕೆಲವು ನಗರಗಳು ತಮ್ಮ ನೆರೆಹೊರೆಯ ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ನೀರಾವರಿ ಒದಗಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾ ಇವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಂದಿನ ನಯೀ ತಾಲೀಮ್ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳೆರಡಕ್ಕೂ ಸಲ್ಲುವಂಥದ್ದಾಗಿರಬೇಕು ಮತ್ತು ನಗರ-ಗ್ರಾಮಗಳ ಸಮತೋಲನ ಮತ್ತು ಸೌಹಾರ್ದವನ್ನು ತರುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವಂಥದ್ದಿರಬೇಕು.

ಬೇಸಾಯ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮವಾಸ ಯಾರಿಗೂ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ

ನಾನು ಮತ್ತು ನನ್ನ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿ ಈಚೆಗೆ (2014ರ ಆಗಸ್ಟ್) ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ ರಾಜ್ಯದ ವಾಯವ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಭೇಟಿ

ನೀಡಿದ್ದೆವು, ಅಲ್ಲ ಸ್ಥಳಾಂತರಗೊಂಡ ಕಾಡುಜನರು, ಬುಡಕಟ್ಟು ಮತ್ತು ಬುಡಕಟ್ಟೇತರ ಜನರಿಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ 2 ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಜಮೀನು ನೀಡಲಾಗಿತ್ತು, ಹೊಸ ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿತ್ತು, ಪ್ರತೀ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲೂ ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ತೆರೆಯಲಾಗಿತ್ತು. ಅಲ್ಲನ ಕೇಂದ್ರದ ಪುಟ್ಟ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲ ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆಯೊಂದು ನಡೆಸುವ ಪದವಿ ಪೂರ್ವಶಿಕ್ಷಣದವರೆಗೆ ಇರುವ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಶಾಲೆ ಇದೆ. ಆಶ್ಚರ್ಯದ ಸಂಗತಿ ಎಂದರೆ ಅಲ್ಲನ ಕೆಲವು ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಬಟ್ಟರೆ ಬಹುತೇಕ ಎಲ್ಲೂ, ಆ ಆಗಸ್ಟ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲೂ ಬೇಸಾಯ ಮಾಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿ ಎರಡು ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಒಂದೋ ಎರಡೋ ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದ ಮರಗಳಿದ್ದವು: ಕೇವಲ ಒಂದೆರಡು ಅಷ್ಟೇ.

ನನ್ನ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಯು ಅಲ್ಲನ ಹತ್ತನೆಯ ತರಗತಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಅವರ ಭವಿಷ್ಯತ್ತಿನ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಳಿದಾಗ, ತಾವು ಪಿಯುಸಿ ಮುಗಿಸುತ್ತೇವೆ ಎಂದೂ, ನಂತರ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇವೆಂದೂ, ಮತ್ತೆ ಇನ್ನೇನೂ ಇಲ್ಲ ಎಂದೂ ಹೇಳಿದರು! ಹತ್ತರಲ್ಲ ಒಬ್ಬರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಒಳ್ಳೆಯ ಉದ್ಯೋಗ ಸಿಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದು ತಮಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದಿದೆ ಎಂದೂ ಅವರು ಹೇಳಿದರು. ಸ್ವಾರಸ್ಯಕರ ವಿಷಯವೆಂದರೆ ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶದಲ್ಲ ಪಿಯುಸಿ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ “ಕೃಷಿ” ಕೂಡ ಒಂದು ಪಠ್ಯ ವಿಷಯ. ಇದರಲ್ಲ ಉತ್ತೀರ್ಣ ಆಗುವುದು ಸುಲಭ ಎಂದು ಅಲ್ಲನ ಎಲ್ಲ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಕೃಷಿಯನ್ನೇ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ನಿರೀಕ್ಷೆಯಂತೆಯೇ ನಿಜವಾದ ಕೃಷಿಗೂ ಹೀಗೆ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡದ್ದಕ್ಕೂ ಏನೇನೂ ಸಂಬಂಧ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡೆವು.: ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಸುಲಭ ಸಂಭಾವ್ಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ ಇರಿಸಬೇಕು, ಅದರಿಂದ ಅವರು ಹೇಗೋ ಪಿಯು ಪಾಸಾಗುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವುದು ಇಲ್ಲನ ಚಿಂತನೆ. ಕಣ್ಣೆದುರಿಗೇ ಎರಡೆರಡು ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಭೂಮಿ ಬೀಳು ಬಿದ್ದಿದೆ!!!

ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ದತ್ತಾಂಶದ ಪ್ರಕಾರ, 140 ದಶಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಬೆಳೆ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಪೈಕಿ ಕೇವಲ 55 ದಶಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಭೂಪ್ರದೇಶದಲ್ಲ ಮಾತ್ರ ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಬೆಳೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅಂದರೆ 85 ಮಿಲಿಯ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲ ಕೇವಲ ಒಂದು ಬೆಳೆ! ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಇವುಗಳೆಲ್ಲ ಭಾರತದ ಬಡತನದ ಕಾರ್ಪಣ್ಯದ ಗ್ರಾಮಪ್ರದೇಶಗಳೇ ಆಗಿವೆ.

ಇವತ್ತು ಭಾರತದ ಬಹುಪಾಲು ಎಲ್ಲ ಕೃಷಿ-ಹವಾಮಾನ ಮತ್ತು ಭೌಗೋಳಿಕ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲ ಮುಂದುವರಿದ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಪಾರಿಸರಿಕ ವಿಧಾನಗಳ ಮೂಲಕ ಅಂತಹ ಜಮೀನುಗಳ ಒಟ್ಟು ಜೈವಿಕ-ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು 2-3 ಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎಂದು ತೋರಿಸುವ ಸಾಕಷ್ಟು ನಿದರ್ಶನಗಳಿವೆ. ಇಲ್ಲ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ್ದೇನೆಂದರೆ ಜೈವಿಕ ಎನ್ನುವುದು ಕೇವಲ ಮಾನವ ಆಹಾರ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸೂಚಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ಇದು ಇಂಧನ, ನಾರು, ಮೇವು,

ಗೊಬ್ಬರ, ಮರಮಟ್ಟು, ಪ್ರಾಣಿಗಳು, ಮೀನು, ಇತರ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಗಿಡಗಳಿಂದ ಸಿಗುವ ಉತ್ಪನ್ನ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಕೈಗಾರಿಕಾ ಕೃಷಿಯು ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಅಳಿಯುವುದಕ್ಕಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದ ಅಳತೆಯ ವಿಧಾನ ಇದು. ಈ ಹಿಂದಿನ ಪ್ಯಾರಾದಲ್ಲ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ ಭೌಗೋಳಿಕ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲ ಶಾಲೆ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಎನ್‌ಜಿಒ ಸೂಕ್ತ ನೀರುಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರ ಬೇಸಾಯ ಯೋಜನೆಯ ಮೂಲಕ 2 ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲ ಒಂದು ಕುಟುಂಬದವರು ಸ್ಥಿತಿವಂತರಾಗಬಹುದೆನ್ನುವುದನ್ನು ಸಾಬೀತುಪಡಿಸಿದೆ.

ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲ, ಕ್ಯೂಬಾದಲ್ಲ ಕೇವಲ 20-25 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಏನು ನಡೆಯಿತು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನೋಡುವುದು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ. 1989ರಲ್ಲ ಸೋವಿಯತ್ ಯೂನಿಯನ್ ಅವನತಿಯ ನಂತರ ಕ್ಯೂಬಾ ಪದಶಃ ಪ್ರಪಾತಕ್ಕೆ ಉರುಳಿ ಬಿತ್ತು! ಅದು ಜಗತ್ತಿನ ಅತ್ಯಧಿಕ ಮಟ್ಟದ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು. ಅದು ಕ್ಯಾಲಿಫೋರ್ನಿಯಾಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲ ಪ್ರತೀ ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗೆ ರಾಸಾಯನಿಕವನ್ನು ಬಳಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು ಮತ್ತು ಯಂತ್ರಬಳಕೆಯಲ್ಲ ತೊಡಗಿತ್ತು. ನಂತರ ಒಂದೇ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲ ಈ ಎಲ್ಲ ಹೂಡುವಳಿ ಸರಕುಗಳು ಕಣ್ಮರೆಯಾದವು.

1989ರಲ್ಲ ಕ್ಯೂಬಾದ ಸರಾಸರಿ ಆಹಾರ ಸೇವನೆಯ ಪ್ರಮಾಣ 2600 ಕ್ಯಾಲರಿ ಇದ್ದದ್ದು. 1993ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ 1600 ಕ್ಯಾಲರಿಯ ಕಂಗಾಲಾದ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿತ್ತು. ಅಮೆರಿಕಾವು ಇನ್ನೇನು ಕ್ಯೂಬಾದ ಅಂತ್ಯ ನಿಶ್ಚಿತ ಎಂದು ಖುಷಿಪಟ್ಟಿತು. ಆದರೆ 1998ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಕ್ಯೂಬಾದ ಆಹಾರ ಸೇವನೆ ಪ್ರಮಾಣ ಮತ್ತೆ 2600 ಕ್ಯಾಲರಿಗೆಲಿತ್ತು!!

ನಮ್ಮ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆ ಆಗ ಕ್ಯೂಬಾ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿ ಬಂದ, ಸರಿ ಹೊಂದಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿ ಬಂದ ಪುನಃ ಕಲಯಬೇಕಾಗಿ ಬಂದ, ಹೊಸದಾಗಿ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿ ಬಂದ, ಅನ್ವಯಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬಂದ ‘ಹೊಸ ಜ್ಞಾನ’ದ ವಿಧಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕಾದದ್ದು ಮುಖ್ಯ. ಈ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲ ಹಳೆಯ ಮತ್ತು ಹೊಸ ಬೆಳೆಗಳ ಆವರ್ತನೆ, ಸಹಬೆಳೆ, ಅಂತರ ಬೆಳೆ ಬೆಳೆಯುವುದು, ಸಾವಯವ ಮಣ್ಣುಪೋಷಕಾಂಶಗಳು, ಜೈವಿಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳು, ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ರಾಸಾಯನಿಕೇತರ ಗಿಡ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕ್ರಮಗಳು, ಹೊಸ ಬಗೆಯ ನೇಗಿಲುಗಳು, ಇಂಧನ ಬಳಸದ ಯಾಂತ್ರಿಕ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ನೋಡುವುದು ಒಳಗೊಂಡಿವೆ. 1977ರಲ್ಲ 2344 ತರಬೇತಿ ಶಿಬಿರಗಳು ನಡೆದಿದ್ದು 64,279 ಮಂದಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು. 1990ರಲ್ಲ 50 ಸಾವಿರ ಎತ್ತುಗಳು ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲಿದ್ದವು. ಅವುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಹೇಗೆ ಉಳುಮೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಈ ತರಬೇತಿಗಳ ಮೂಲಕ ಕಲಿಸಲಾಯಿತು. 2000ನೇ ಇಸವಿಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅಲ್ಲ ಎತ್ತುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ 4 ಲಕ್ಷಕ್ಕೇರಿತು! ಅಲ್ಲ ಶಿಕ್ಷಿತ ಯುವಕರು ನಗರಗಳಿಂದ ಮರಳಿ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ವಲಸೆ ಬಂದರು!

ಇದರ ಸಾರಾಂಶವೆಂದರೆ, ಗ್ರಾಮ ಮತ್ತು ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳೆರಡರಲ್ಲೂ (ನಗರ ಕೃಷಿ ಕೆಲ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ತ್ವರಿತಗತಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಲೇ ಇದೆ; 2004ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ, ಹವಾನ ನಗರವು ವಾರ್ಷಿಕ ನಾಲ್ಕು ದಶಲಕ್ಷ ಟನ್‌ಗಳಷ್ಟು ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ತರಕಾರಿಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿತ್ತು) ಭವಿಷ್ಯದ ನಯೀ ತಾಲೀಮ್‌ನ ಮುಂದೆ ಇರುವ ಸವಾಲು ಎಂದರೆ ಮಕ್ಕಳ ವಯೋಮಾನಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತಹ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ನಿರ್ವಹಣಾ ಕಾರ್ಯ-ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯಗಳ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದು. ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ವಿಶಾಲ ಪರಿಧಿಯ ಅನುಭವ ರಾಶಿ ಇದ್ದು, ಅದರಿಂದ ನಾವು ಕಲಿತುಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಇದನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿದರೆ, ಇದರ ಮೂಲಕ ಕಲಿಯುವ ಪರಿಸರ ವಿಜ್ಞಾನಗಳ ಜ್ಞಾನವು ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ಕಳೆದ ನೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಿಸಿದ ಭೌತವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಜೀವವಿಜ್ಞಾನಗಳ ಜ್ಞಾನದಷ್ಟೇ ವಿಚಾರ ಪ್ರಚೋದಕ ಮತ್ತು ಫಲದಾಯಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ನಯೀ ತಾಲೀಮ್ ವ್ಯವಹರಿಸಬೇಕಾದ ಇನ್ನಿತರ ಅತಿಮುಖ್ಯ ವಿಚಾರಗಳು ಎಂದರೆ ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತತನ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಪರತೆ. ಈ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಮಕ್ಕಳ ವಯೋಮಾನಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಮತ್ತು ಸಂವೇದನಾಶೀಲ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಹೇಗೆ ಬೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ತರಬೇಕೆನ್ನುವುದೇ ಇಲ್ಲನ ಸವಾಲು. ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ 'ಉತ್ಪಾದಕ ಕೆಲಸ' ದ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ನಿಷ್ಪಕ್ಷರೀತಿಯ ಭೂಮಿ ಮರುವಿತರಣೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆ, ವೈಯಕ್ತಿಕ ಆಸ್ತಿಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಿಂದ ದೂರವಾಗಿ ಸಮುದಾಯದ ಆಸ್ತಿಯ ಕಲ್ಪನೆಗೆ ಅಲ್ಲದ ಉರೂಱಿನ ಆಸ್ತಿ (commons) ಕಲ್ಪನೆಗೆ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರವಾಗುವುದನ್ನೆಲ್ಲ ನಯೀ ತಾಲೀಮ್ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ಮಾಡದೇ ಹೋದಲ್ಲಿ ನಯೀ ತಾಲೀಮ್‌ಗೆ ಯಾವುದೇ ಅರ್ಥ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

ನಯೀ ತಾಲೀಮ್, ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಸ್ವಯಂ ಆಡಳಿತ

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಉತ್ಪಾದಿಸಿದ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಮಾರಾಟದಿಂದ ಶಾಲೆಗಳು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಸ್ವ-ಸಮರ್ಥವಾಗುವ ಬಗ್ಗೆ ಗಾಂಧಿಯವರು ಮಾತನಾಡಿದ್ದರು. ನಿರೀಕ್ಷೆಯಂತೆ ಇದರ ವಿವಿಧ ನ್ಯೂನತೆಗಳ ಕಡೆಗೆ ಬೋಟ್ಟು ಮಾಡುತ್ತಾ ಬಹುತೇಕ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಬಹುಶಃ ಇವತ್ತಿನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ನಾವು ಅದರ ಅಂತರಾರ್ಥವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿ ಅದನ್ನು ಹೀಗೆ ಮರುವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ- ಹೇಗೆಂದರೆ ಶಾಲೆಗಳು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವಿದ್ಯೆ ಕೊಡುವ, ಉನ್ನತ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿಗೆ ಹಾಗೂ, ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಉತ್ಪಾದಕ ಬದುಕು ನಡೆಸಲು

ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸುವ ತಾಣಗಳಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಅವು ತಮ್ಮ ಪಠ್ಯಕ್ರಮದ ಭಾಗವಾಗಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೂ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇನ್ನೊಂದರ್ಥದಲ್ಲಿ ತಾವು ಸಮಾಜದಿಂದ ಪಡೆದೊಂಡಷ್ಟನ್ನು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ 8 ಅಥವಾ 10 ಅಥವಾ +12 ತರಗತಿಯ ವರೆಗಿನ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಪಾರ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಭೌತಿಕ ಮೂಲ ಸೌಕರ್ಯಗಳು, ಅನೇಕ ಮಂದಿ ಅಧ್ಯಾಪಕರು ಇರುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನೂರಾರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಮ್ಮ ದಿನದ ಬಹುಪಾಲನ್ನು ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಜೀವನದ ಸೃಜನಶೀಲ ಸಮಯವನ್ನು ಈ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಳೆಯುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಸಮುದಾಯ ಮತ್ತು ಸಮಾಜ ಇಂತಹ ಸಂಪನ್ಮೂಲದ ಖಜಾನೆಯಿಂದ ಏಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಲಾಭ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬಾರದು?

ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣದ ಅಲೆ, ಸಹಭಾಗಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ, ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಸ್ಥಳೀಯ ಆಡಳಿತ ತೀವ್ರವಾಯಿತು ಎಂದಿಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳೋಣ. ಇದಕ್ಕೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರದೇಶ ಯೋಜನೆಗಳು ಬೇಕು, ಅದಕ್ಕೆ ತಳಮಟ್ಟದ ಸಮೀಕ್ಷೆಗಳು ಬೇಕು, ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಸಮೀಕ್ಷೆ, ನಿಯತಕಾಲೀನ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಹಿಮ್ಮಾಹಿತಿ ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಪರಿಣಾಮದ ಸಮೀಕ್ಷೆ, ದತ್ತಾಂಶ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮತ್ತು ಆ ದತ್ತಾಂಶಗಳ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಪ್ರಸ್ತುತಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಬೇಕಾಗುತ್ತವೆ. ಆಗ ಶಾಲಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಾಪಕರು ತಮ್ಮ ಪಠ್ಯಕ್ರಮದ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಭಾಗವಾಗಿ ಈ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಇದು ಏಕೆ ಮುಖ್ಯ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಎರಡು ಕಾರಣಗಳಿವೆ: ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಇವತ್ತು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಚುನಾಯಿತ ಪಂಚಾಯತಿ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ, ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಈ ಸದಸ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆ ಏನೇನೂ ಸಾಲದು. ಗುಣಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡುವುದಕ್ಕೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಆಡಳಿತ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಏನು ಮಾಡಬಹುದು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ಗುಣಮಟ್ಟದ ಸ್ಥಳೀಯ ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕೆಲಸಗಳಿಗಾಗಿ ಶಾಲೆ ಏನೇನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳುವ ಮೂಲಕ ನಾವು ಈ ವರ್ತುಲವನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಶಾಲೆ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಆಡಳಿತಗಳ ನಡುವಣ ಈ ಕೂಡು ಪ್ರಯತ್ನದ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಇಂದಿನ ಸಂದರ್ಭದ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ನಯೀ ತಾಲೀಮ್ ಎಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಇಂದಿನ ನಯೀ ತಾಲೀಮ್‌ನಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದಕ ಕೆಲಸ

ಮುಖ್ಯವಾಗಿ, ನಯೀ ತಾಲೀಮ್‌ನ ಉತ್ಪಾದಕ ಕೆಲಸಗಳು ಮುಂದೆ ಹೇಳಲಾಗುವ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಪೂರೈಸಬೇಕಾಗಿದೆ:



ಇಂದಿನ ನಯೀ ತಾಲೀಮ್‌ನ ಕಾಳಜಿಯಾಗಿ ಬಳಸಬಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳ ಸಂಭಾವ್ಯ ಪಟ್ಟಿ ಇಲ್ಲಿದೆ. ಇದು ಸಮಗ್ರ ಪಟ್ಟಿಯೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿನ ವಿಷಯಗಳ ಒಳಗಿನ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳೆಲ್ಲ ಸಾಂದರ್ಭಿಕ ಅಂದರೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಆಯಾ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಸರಿಹೋಗುವಂತಹವು ಎಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

1. ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಜೀವವೈವಿಧ್ಯ: ಸುಸ್ಥಿರ ಕೃಷಿ, ಮರಗಳು, ಪಶುಸಂಗೋಪನೆ ಮೀನುಸಾಕಾಣಿಕೆ, ಅರಣ್ಯ ಆಧಾರಿತ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು
2. ಕೃಷಿ ಸಂಸ್ಕರಣೆ: ಆಹಾರ, ನಾರು, ಕರಕುಶಲ
3. ಇಂಧನ: ಜೈವಿಕ, ಸೌರ, ಒಲೆ, ಗಾಳಿ, ಮಿತ ವಿದ್ಯುತ್ ಬಳಕೆ
4. ನೀರು ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ: ಸಂಗ್ರಹ, ದಾಸ್ತಾನು, ಪರೀಕ್ಷೆ, ಶುದ್ಧೀಕರಣ, ತ್ಯಾಜ್ಯ, ಮರುಬಳಕೆ
5. ತ್ಯಾಜ್ಯ: ವಿಂಗಡಣೆ, ಮರುಬಳಕೆ,
6. ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಪೌಷ್ಟಿಕಾಹಾರ: ನೈರ್ಮಲ್ಯ, ಅಡುಗೆ, ಪೋಷಕಾಂಶ ಕೊರತೆ, ಮೂಲಕೆ
7. ನಿರ್ಮಾಣ: ಮಣ್ಣು, ಚಿದಿರು
8. ಬೈಸಿಕಲ್ ಮತ್ತು ಪೆಡಲ್ ಶಕ್ತಿ
9. ಸ್ಥಳೀಯ (ಸಾಮಾಜಿಕ-ಆರ್ಥಿಕ) ಸಮೀಕ್ಷೆ - ಅಧ್ಯಯನ, ಸರ್ಕಾರಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಉಸ್ತುವಾರಿ

ಇವತ್ತು ನಯೀ ತಾಲೀಮ್ ಅನ್ನು ಮುಂದೆ ಜಾರಿಗೆ ತರುವುದು ಹೇಗೆ?

ಹೊಸದಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ಅರ್ಹತಾ ಚೌಕಟ್ಟು (ನ್ಯಾಷನಲ್ ಸ್ಕಿಲ್ಸ್ ಕ್ವಾಲಿಫಿಕೇಷನ್ ಫ್ರೇಮ್‌ವರ್ಕ್) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ 9ನೇ ತರಗತಿ ನಂತರ ವೃತ್ತಿಪರ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪುನರಾರಂಭಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಅನೇಕ ರಾಜ್ಯಗಳು ತಮ್ಮ ಒಲವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿವೆ. ಆದರೆ ಎನ್‌ಸಿಎಫ್, 2005 ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ನೋವಿನಿಂದ ಒತ್ತಿ ಹೇಳುವ ಹಾಗೆ ನಯೀ ತಾಲೀಮ್ ಎನ್ನುವುದು ವೃತ್ತಿಪರ ಶಿಕ್ಷಣ ಅಲ್ಲ: ನಯೀ ತಾಲೀಮ್ ಉತ್ಪಾದಕ ಕೆಲಸವನ್ನು ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಉಪಕರಣವಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತದೆ. ಅದರ ಮೂಲಕ ಒಂದನೆಯ ತರಗತಿಯಿಂದಲೇ ವಿವಿಧ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಪಾಠ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ. ಇದು ಬುದ್ಧಿ ಕರಕೌಶಲ ಮತ್ತು ಭಾವನೆಗಳ ಸಮರಸ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಪೂರಕ. 390 ನಯೀ ತಾಲೀಮ್ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಪುನರುಜ್ಜೀವಗೊಳಿಸುವ ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಏಕೈಕ ರಾಜ್ಯಸರ್ಕಾರ ಬಹಾರ ಮಾತ್ರ.

ಕಳೆದ ಎರಡು ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ದೇಶದ ವಿವಿಧ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ಕೆಲವು "ಪರ್ಯಾಯ" ಶಾಲೆಗಳು ತಮ್ಮ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದಕ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿವೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತೋರಿಸುವ ವಿವಿಧ ಲೇಖನಗಳು ಈ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಮೇಲೆ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ

ವಿಷಯಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಭಾರತದಾದ್ಯಂತ ಅನೇಕ ಜನರು ಮತ್ತು ಸಂಘಟನೆಗಳು ಈ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಇರಿಸಿಕೊಂಡು ದುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ವಯಸ್ಕರ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಕೆಲವೊಂದು ಅಪವಾದಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಇಲ್ಲ ತನಕ ಶಾಲಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಇಂತಹದ್ದನ್ನು ಕಲಿಸುವ ಸಾಹಸ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಮಾಡಬಹುದಾದ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರವೆಂದರೆ ಅಂತಹ 'ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವೃತ್ತಿಗರು' ಮತ್ತು 'ಪರ್ಯಾಯ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣ ತಜ್ಞ'ರನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿಸಿ ಸಮಾಲೋಚನೆ ಮಾಡಿಸುವುದು. ಇದಕ್ಕೂ ಮಿಗಿಲಾಗಿ, ಇವರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನವರು ಯಾವುದೇ ರಾಜ್ಯ ನಯೀ ತಾಲೀಮ್‌ನ ಪ್ರಯೋಗಕ್ಕೆ ನಿರ್ಧರಿಸಿದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರಬಲ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಾಗಬಲ್ಲವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅಜೀಂ ಪ್ರೇಮ್‌ಜಿ ಫೌಂಡೇಷನ್ ತನ್ನದೇ ಸಣ್ಣ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಆರು ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದೆ.

ಈ ಲೇಖನದ ಆರಂಭದಲ್ಲೇ ಸೂಚಿಸಿದ ಹಾಗೆ, ಶುದ್ಧ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಪದ್ಧತಿಯ ಆಕರ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ವೇಗ ಈಗಲೂ ಬಲವತ್ತರವಾಗಿರುವಾಗ ಒಂದು ವೇಳೆ ಶಾಲೆಯ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಸಮುದಾಯವು ಶುದ್ಧ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲು ಬದ್ಧರಾಗಿದ್ದರೆ ಅಂತಹ ಸ್ಥಳೀಯ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ನಯೀ ತಾಲೀಮ್ ಅನ್ನು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವೇನಿದೆ? ಎಂಬೊಂದು ಆತಂಕ ಇದ್ದೇ ಇದೆ. ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶದ ಬಡ್ವಾನಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಆಧಾರ್‌ಶೀಲಾ ಶಾಲೆಯ ಅಮಿತ್ ಅವರು ಹೇಳುವಂತೆ, "ಕೈಗಾರಿಕಾ ಪದ್ಧತಿಗೆ ಪರ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿರುವ ಸಮುದಾಯಗಳಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನಯೀ ತಾಲೀಮ್‌ನ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡುವುದು ಉತ್ತಮ".

ಸುಜಿತ್ ಅವರು ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಜೀಂ ಪ್ರೇಮ್‌ಜಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಲದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸರ್ಕಾರೀತರ ಸಂಸ್ಥೆ (ಪ್ಲಾನಿಂಗ್)ದಲ್ಲಿ 20 ವರ್ಷಗಳಿಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ದುಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸರ್ಕಾರೀತರ ಸಂಸ್ಥೆ ಶಿಕ್ಷಣ, ಆರೋಗ್ಯ, ಸುಸ್ಥಿರ ಕೃಷಿ, ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪು, ಮಾದರಿ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಸುಜಿತ್ ಅವರ ಮುಖ್ಯ ಆಸಕ್ತಿ ಗಾಂಧಿ ಮತ್ತು ಟಾಗೋರರ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಮರುವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಒಡ್ಡುವುದು, ಆ ಮೂಲಕ ಅವುಗಳನ್ನು ವರ್ತಮಾನಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಭವಿಷ್ಯತ್ಕಾಲಕ್ಕೆ ಪ್ರಸ್ತುತಗೊಳಿಸುವುದು. ಅವರನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಲು ಇಮೇಲ್ ವಿಳಾಸ: ssujit.sinha@apu.edu.in ಅನುವಾದಕರು: ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಹೊಸಂಗಡಿ, ಪರಿಶೀಲನೆ: ಹೇಮಾ ಹೆಬ್ಬಗೋಡಿ.